

บทที่ ๕

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ปัญหาในด้านการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่ทำให้การบริหารงานในด้านการจัดเก็บภาษีอากร ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาทาง

- ๑. ค่านผู้เสียภาษีอากร
- ๒. ค่านเจ้าหน้าที่
- ๓. ค่านประมวลรัษฎากร

๑. ค่านผู้เสียภาษี

ปัญหาทางค่านผู้เสียภาษีอากร ก็คือการหลีกเลี่ยงภาษีอากร สาเหตุที่ทำให้ผู้เสียภาษีอากรหลีกเลี่ยงภาษีอากร เนื่องจาก

- ๑.๑ ผู้เสียภาษีไม่มีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากร
- ๑.๒ ผู้เสียภาษีขาดความสำนึกในการ เสียภาษีด้วยความสมัครใจ
- ๑.๓ ความยุ่งยากในการติดต่อกับราชการ
- ๑.๔ การเสียภาษีอากรให้แก่รัฐไม่เกิดผลประโยชน์ต่อตนเองโดยตรง
- ๑.๕ ความไม่ยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีอากร
- ๑.๖ สภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น

๒. ค่านเจ้าหน้าที่

ปัญหาค่านเจ้าหน้าที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละคนที่มีข้อผิดพลาด ทำให้ผู้เสียภาษีอากรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ สาเหตุต่าง ๆ เนื่องจาก

- ๒.๑ เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในประมวลรัษฎากร, สภาพของธุรกิจที่ตนต้องเกี่ยวข้องคือเท่าที่ควร

- ๒.๒ เจ้าหน้าที่ไม่มีความสามารถที่จะทำให้ผู้เสียหายอากร เสียภาษีอากร
 คุ้มความเต็มใจ
- ๒.๓ กำนั่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร โดยตรงไม่
 เพียงพอ
- ๒.๔ เจ้าหน้าที่ขาดแคลนพาหนะในการปฏิบัติราชการ และสวัสดิภาพเกี่ยว
 กับเบี้ยเลี้ยงยังไม่ดีพอ
- ๒.๕ การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกยังไม่ดีพอ—
 สิทธิภาพเท่าที่ควร
- ๒.๖ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้มาตรการชั้นเด็ดขาดกับผู้เสียหายอากร ได้
 เพราะขัดกับหลักการบริหารราชการของฝ่ายปกครอง
- ๒.๗ เจ้าหน้าที่มีความสนิทสนมเป็นการส่วนตัวกับผู้เสียหายอากร
- ๒.๘ เจ้าหน้าที่เกรงกลัวอิทธิพลของผู้เสียหายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เสีย
 ภาษี

๓. ประมวลรัษฎากร

ปัญหาในคานประมวลรัษฎากรแล้ว โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการตี
 ความ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น ความหมายของคำว่าเงินได้พึงประเมิน อย่างไร
 เป็นเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้, อย่างไรเป็นการขายทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิได้
 มุ่งในทางการค้าหากำไร หรืออย่างไรเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นการมุ่งค้าหากำไร
 เงินได้ประเภทนี้เป็นรายได้จากการประกอบกิจการหรือไม่, รายจ่ายหรือค่าใช้จ่ายลักษณะนี้
 ถือเป็นรายจ่ายหรือค่าใช้จ่ายจากการประกอบกิจการได้หรือไม่, การประกอบกิจการใน
 ลักษณะนี้เป็นผู้ประกอบการค้าหรือไม่, รายรับในลักษณะนี้ถือได้ว่าเป็นรายรับที่ต้องนำมา
 คำนวณเพื่อเสียภาษีการค้าหรือไม่

จากปัญหาความที่โลกกล่าวมาแล้วข้างต้นทั้ง ๓ ประการ มีผลทำให้การจัด
 เก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ยังไม่ดีพอเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่อง
 จากปัญหาทางคานผู้เสียหายอากร เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะวิธีการที่จะแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ผู้เสียภาษีให้ความร่วมมือในการเสียภาษีด้วยความสมัครใจ

๑. ด้วยการประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์อาจจะกระทำทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การแจกเอกสารเผยแพร่วิธีการเสียภาษี ตลอดจนการโฆษณาด้วยวิธีการต่าง ๆ

๒. ด้วยการให้การศึกษานในเรื่องภาษีอากร การให้การศึกษาคควรให้การศึกษาก่อนเยาวชนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักเรียนนิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นกำลังของชาติในอนาคตเข้าใจในเรื่องภาษีอากรเสียตั้งแต่ต้น เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีแล้วจะได้ให้ความร่วมมือเสียภาษีอากรด้วยความสมัครใจในอนาคต

๓. ต้องพยายามยกฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนผู้เสียภาษีให้มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี แม้จะต้องเสียภาษีแล้วก็ยังต้องมีเงินพอแก่การดำรงชีพหรือมีเหลือไว้เพื่อใช้ใน วันหน้าบ้าง

๔. การใช้จ่ายเงินของรัฐบาลควรเป็นไปอย่างดีที่สุด อันจะนำประโยชน์มาสู่ประเทศชาติ โดยไม่มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไร้ประโยชน์ หรือมีการฉ้อราษฎร์บังหลวง

๕. การได้เห็นกลุ่มผู้นำของประเทศหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงได้ประพฤติตนในการเสียภาษีอย่างครบถ้วน ย่อมเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ความสำนึกในการเสียภาษีได้ดีทางหนึ่ง (เช่นในปัจจุบันนี้ได้มีกฎหมายใหม่ออกมา ให้อำนาจกรมสรรพากรสามารถประกาศรายชื่อบุคคลเสียภาษีสูงสุดภายในประเทศสองร้อยคนแรก เพื่อเป็นการยกย่องบุคคลเหล่านั้นแล้ว)

๖. การจัดเก็บภาษีอากรต้องกระทำอย่างทั่วถึง และจัดเก็บด้วยความเป็นธรรม เพื่อให้ผู้เสียภาษีทุกคนได้เห็นว่าเป็นหน้าที่สรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีจากบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษีได้เสียภาษีครบถ้วนตามกฎหมาย โดยไม่มีผู้เสียภาษีคนใดสามารถหลีกเลี่ยงภาษีอากรได้ หากผู้ใดหลีกเลี่ยงก็จะต้องถูกตรวจสอบให้สวนลงโทษในที่สุด

๓. เจ้าหน้าที่ควรให้ความช่วยเหลือ ชี้แจง แก้ไขปัญหาของผู้เสียหายด้วยความเห็นใจ ไม่ควรมองผู้เสียหายที่เสียหายไว้ไม่ครบถ้วนเป็นอาชญากรทั้งหมด ควรแจ้งถึงสิทธิและหน้าที่ที่เขาพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย ให้ได้ทราบหรือเข้าใจเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้อง ในกรณีที่ผู้เสียหายมีความสมัครใจเสียหายเพิ่มเติมโดยครบถ้วน เจ้าหน้าที่ควรแจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายทราบว่า จะได้รับการลดเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ความระเบียนที่กรมสรรพากรวางไว้ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ควรจะได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียหายที่มาติดต่อกับทางราชการทุกคนให้มากที่สุด

๔. ในการตรวจสอบและการประเมินเรียกเก็บภาษีอากร หรือสิ่งเรียกเก็บภาษีอากรต้องปฏิบัติอย่างจริงจังกับผู้มีเจตนาไม่สุจริตหรือมีเจตนาจะพยายามหลีกเลี่ยงภาษีอากร รวมทั้งค่าเป็นคดีอาญาในกรณีที่เห็นสมควร, โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเร่งรัดภาษีอากรค้างให้เกิดผลโดยเร็ว แม้จะต้องยึดทรัพย์ขายทอดตลาด, ฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายก็อาจจะต้องดำเนินการโดยฉับพลัน ถ้าเห็นว่าจะเป็นการประหยัดแก่การจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นตัวเงินได้

การแก้ไขปัญหาด้านเจ้าหน้าที่

วิธีการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ นับว่าวิธีการจัดเก็บนั้นอยู่ในขั้นดี มีขั้นตอนในการพิจารณาการจัดเก็บอย่างรัดกุมเพื่อป้องกันการผิดพลาดในการปฏิบัติงานจัดเก็บ แต่เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานยังไม่มีความรู้และความสามารถในการจัดเก็บภาษีอากรดีเท่าที่ควร, อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ, จึงทำให้การจัดเก็บภาษีอากรยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่าวิธีการแก้ไขปัญหาค้นหาในค่านปฏิบัติงานนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากรที่ควรจะทำกรปรับปรุงแก้ไข ก็คือ

- หน่วยงานพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำการสำรวจแหล่งภาษีและรายได้ของผู้เสียภาษี
- หน่วยงานกำหนดรายรับ
- หน่วยงานภาษีการค้าเหมา
- หน่วยงานควบคุมการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับอากรมหรสพ
- หน่วยงานตรวจสอบภาษีอากร
- สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่

หน่วยงานพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำการสำรวจแหล่งภาษีและรายได้ของผู้เสียภาษี

ปัญหาของหน่วยงานนี้ก็คือ

- ประชาชนผู้เสียภาษี ไม่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อซักถาม
- กำนันเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอคอกการสำรวจแหล่งภาษีและสำรวจรายได้, และไม่สามารถสำรวจแหล่งภาษีได้ทั่วถึง
- ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสั้นจนเกินไป
- พื้นที่ภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่กว้างขวางมาก

การแก้ไขปรับปรุงปัญหาของหน่วยงานนี้

- ควรที่จะอบรมให้เจ้าหน้าที่ มีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรดีพอสมควร และมีความรู้ถึงสภาพกิจการแต่ละกิจการไว้ก่อนออกทำการสำรวจ
- เจ้าหน้าที่ออกไปทำการสำรวจ ต้องพยายามชี้แจงให้ผู้เสียภาษีทราบว่า การให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างแท้จริงย่อมเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เสียภาษีเอง
- การออกสำรวจนั้น ควรจะขยายเวลาให้เพิ่มมากขึ้น
- ในเรื่องของกำนันเจ้าหน้าที่ไม่พอเพียงนั้น ต้องทำการศึกษาว่า หากเพิ่มระยะเวลาในการสำรวจและได้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และความสามารถในการ

สอบถามข้อมูลแล้ว คิดว่ากำลังเจ้าหน้าที่อาจจะไม่จำเป็นต้องมีการปรับปรุง หรือแก้ไขก็ได้

หน่วยงานกำหนดรายรับ

จากปัญหาข้างกล่าว ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ควรที่จะทำการแก้ไขปรับปรุง งานกำหนดรายรับขั้นต่ำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากร กล่าวคือ หากผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากรสามารถบริหารจัดการเก็บภาษีการค้าโดยทำการ กำหนดรายรับขั้นต่ำได้ทั่วถึง และทำการกำหนดรายรับขั้นต่ำอย่างเป็นธรรม ย่อมก่อให้เกิด ผลดังนี้

๑. การกำหนดรายรับขั้นต่ำ ทำให้การจัดเก็บภาษีการค้าได้จำนวนสูงขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เท่ากับสภาพความเป็นจริง แต่ก็ยังได้สูงใกล้เคียงความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้ การจัดเก็บภาษีการค้าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
๒. รายรับขั้นต่ำเพื่อการจัดเก็บภาษีการค้า เป็นฐานภาษีของภาษีเงินได้ ดังนั้น จึงมีผลทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกิจการค้าที่ ถูกกำหนดรายรับขั้นต่ำได้เพิ่มสูงขึ้นด้วย
๓. การกำหนดรายรับขั้นต่ำทำให้สามารถจัดเก็บภาษีการค้า และภาษีเงินได้ เค็มจำนวนตามระยะเวลาที่ผู้ประกอบการค้าจะต้องชำระ แทนที่จะเก็บภาษีมาได้เพียง บางส่วนโดยผู้ประกอบการค้าขึ้นเสียมมาเองตามความพอใจ ตามระบบเก่าแล้วไปทำการ ประเมินเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง แล้วก็ไม่สามารถเก็บได้ครบถ้วน
๔. การกำหนดรายรับขั้นต่ำทำให้ไม่มีภาษีอากรค้างซึ่งเกิดจากการประเมิน เรียกเก็บย้อนหลัง ตามระบบเก่า ทำให้ต้องเสียกำลังเจ้าหน้าที่ต้องทำการติดตามเร่งรัด ภาษีอากรค้าง และบางรายเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถเร่งรัดได้ ก็จำเป็นต้องจำหน่ายออกจาก บัญชีลูกหนี้ภาษีอากรค้างไป ซึ่งทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ไป
๕. การกำหนดรายรับขั้นต่ำจะไม่ทำให้มีการเปลี่ยนเจ้าของกิจการแล้วจกใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากรที่ค้าง และเริ่มหลีกเลี่ยงภาษีกันใหม่ ทำให้ไม่ต้องเสียกำลังและ

เวลาของเจ้าหน้าที่คอยติดตามจับเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าประเภทนี้

๖. การกำหนดรายรับขั้นต่ำ ทำให้สามารถแบ่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานด้านอื่นที่มีความจำเป็น โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตรวจสอบซึ่งจะไต่ไปทำการตรวจสอบกิจการประเภทอื่น ซึ่งมีจำนวนมาก

๗. การกำหนดรายรับขั้นต่ำ ยิ่งก่อให้เกิดผลดีขึ้นจากการที่ผู้ประกอบการที่ถูกกำหนดรายรับขั้นต่ำจะต้องลงรายจ่ายตามความเป็นจริงยิ่งขึ้น เพื่อให้สัมพันธ์กับยอดรายรับ และจะต้องหาหลักฐานการจ่ายเงินมาประกอบการลงบัญชีเพื่อจะไต่หักเป็นค่าใช้จ่ายจากรายรับที่ถูกกำหนดสูงขึ้นด้วย มิฉะนั้นจะทำให้มีกำไรสุทธิหรือเงินกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้สูงเกินสมควร ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ขายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ประกอบการค้านั้น และผู้ขายสินค้าหรือบริการในทอดต่อไปตามลำดับ จำต้องออกไปเสิร์ฟรับเงินให้แก่กัน การบังคับเป็นทอด ๆ ดังกล่าว ย่อมจะทำให้การจับเก็บภาษีการค้าและภาษีเงินได้ แต่ละทอด ๆ ไล่เพิ่มสูงขึ้น

๘. การกำหนดรายรับขั้นต่ำ ช่วยให้การวางแผนการจับเก็บภาษี และการจัดทำประมาณการรายรับของภาวีกาการแต่ละประเภทได้คลี่คลาย และรวดเร็วยิ่งขึ้น

๙. ทางค้าผู้ประกอบการที่ถูกกำหนดรายรับขั้นต่ำ มีความสบายใจและสามารถเสียภาษีการค้าจากรายรับที่เก็บได้คอเคื่อน และไม่ต้องมีความกังวลหรือกลัวที่จะต้องถูกตรวจสอบภาษีย้อนหลังดังเช่นในอดีต

๑๐. การกำหนดรายรับขั้นต่ำมีส่วนทำให้การประกอบกิจการของผู้ประกอบการค้ามั่นคงไม่ต้องล้มเลิก หรือล้มละลายถึงบางรายในกรณีที่ถูกตรวจสอบย้อนหลังและต้องเสียภาษีที่เจ้าพนักงานทำการประเมินเรียกเก็บเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก เพราะในกรณีดังกล่าวบางรายไม่มีเงินพอที่จะชำระภาษีที่ประเมินเพิ่มเติมได้ เพราะกำไรที่สะสมไว้ก็ไต่ไปหมดแล้ว หรือไต่ลงทุนในกิจการอื่นแล้ว, หรือต่อมาไต่ดำเนินกิจการขาดทุน ทำให้ไม่สามารถที่จะชำระภาษีที่ถูกประเมินเพิ่มเติมได้

๑๑. การกำหนดรายรับขั้นต่ำ หากไต่กำหนดค้อย่างเป็นธรรมนอกจากจะมีผลดีความที่ไต่กล่าวมาแล้ว ยิ่งก่อให้เกิดผลดีในความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียภาษีกับเจ้าหน้าที่

สรรพากร กล่าวคือ เจ้าหน้าที่สรรพากรต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ แต่ผู้ประกอบการค้าก็
 จำต้องรักษาผลประโยชน์ของตน หากได้มีการกำหนดรายรับขั้นต่ำอย่างเป็นธรรมโดยเสมอ
 ภาคกันในระหว่างผู้ประกอบการค้าประเภทเดียวกัน ความรู้สึกเป็นอริต่อเจ้าหน้าที่-
 สรรพากรของผู้ประกอบการค้าจะไต่หมักไป เป็นการสร้างภาพพจน์ที่คัดค้าน

วิธีการแก้ไขปรับปรุงหน่วยงานกำหนดรายรับ

- เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานกำหนดรายรับขั้นต่ำมีเพียง ๒ นายเท่านั้น นับว่าน้อย
 มาก ไม่สามารถทำการกำหนดรายรับขั้นต่ำได้ทั่วถึงแน่ ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะมีการแก้ไข
 ปรับปรุงโดยการเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่ให้กับหน่วยงานนี้ แต่การที่จะเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่
 จำนวนเท่าใหนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ว่ามีความสามารถเพียงไรใน
 การปฏิบัติงาน

- ผู้บริหารควรชี้แจงให้เจ้าหน้าที่พึงทราบไว้ว่า มาตรการจักเก็บภาษีการค้า
 โดยวิธีการกำหนดรายรับขั้นต่ำนั้น เป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการจักเก็บภาษีการค้าและ
 ภาษีเงินได้ หากทำการกำหนดรายรับขั้นต่ำอย่างไม่เป็นธรรมแล้ว ย่อมเป็นอุปสรรคต่อ
 การจักเก็บภาษีอากรแน่นอน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรที่จะทำการกำหนดรายรับขั้นต่ำ โดยถือ
 หลักความยุติธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติงาน

- การกำหนดรายรับขั้นต่ำอย่างเป็นธรรมนั้น นอกจากขึ้นอยู่กับตัวเจ้าหน้าที่
 เองแล้ว ผู้เสียภาษียังมีส่วนทำให้การกำหนดรายรับขั้นต่ำเป็นธรรมด้วย ดังนั้นในการกำหนด
 รายรับขั้นต่ำ ผู้บริหารควรที่จะชี้แจงและแนะนำให้เจ้าหน้าที่พยายามสอบถามให้ข้อมูลที่แท้
 จริงมาให้ได้ โดยพยายามชี้แจงให้ผู้เสียภาษีทราบว่า การให้ข้อมูลที่แท้จริงนั้นย่อมเป็นประ-
 โยชน์ต่อตัวผู้เสียภาษีเอง

- ผู้บริหารงานฯ ควรที่จะชี้แจงให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานกำหนดรายรับและหน่วย
 งานภาษีการค้าเขมาทราบว่า การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งสองนั้นมีความสัมพันธ์กันอยู่
 ตลอดเวลา ดังนั้นหากการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งสองดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 ภาพนั้น ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจักเก็บภาษีอากร เพื่อป้องกันกรณีพิพลาตในการ
 ปฏิบัติของหน่วยงานทั้งสอง หัวหน้าหน่วยงานทั้งสองก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานของตนควรที่

จะมีการปรึกษาหารือกันก่อน เช่น ก่อนที่หน่วยงานกำหนดรายรับขั้นต่ำจะออกไปทำการกำหนดรายรับขั้นต่ำ ควรที่จะหารือกับหน่วยงานภาษีการค้าเห็นว่าผู้ประกอบการรายใดบ้างที่ใดเสียภาษีการค้าเป็นการเหมาะสมแล้ว เพราะหากเกิดความผิดพลาดแล้ว ย่อมทำให้ผู้เสียเกิดความสับสนในการเสียภาษีว่าจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง ทำให้ผู้เสียภาษีเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่

หน่วยงานภาษีการค้า

เพื่อป้องกันการผิดพลาดในการอนุมัติให้ผู้ประกอบการรายย่อยเสียภาษีการค้าเป็นการเหมาะสม เห็นควรที่จะเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ เพื่อที่จะสามารถออกไปทำการสำรวจสภาพข้อเท็จจริงของผู้ประกอบโคทุกราย และเจ้าหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นนั้นควรจะได้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับสภาพของกิจการค้าเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ควรที่จะวางแผนให้หน่วยงานภาษีการค้า และสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่รักรวนใหญ่ประกอบการรายย่อยที่สามารถเสียภาษีการค้าเป็นการเหมาะสมได้ มาขออนุมัติเพื่อเสียภาษีการค้าเป็นการเหมาะสมเพิ่มขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ หากสามารถกระทำโดยยอมทำให้เพิ่มผลการจัดเก็บภาษีการค้าและภาษีเงินได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

หน่วยงานควบคุมการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับอากรมหรสพ

ปัญหาของหน่วยงานนี้ก็คือ ความรู้สึกส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือการจัดเก็บภาษีอากร ผู้บริหารงานจัดเก็บควรที่จะต้องพยายามชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงว่า ความรู้สึกส่วนตัวนั้นควรแยกออกจากงานที่ปฏิบัติ เพราะหากนำเอาความรู้สึกส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติให้ ย่อมทำให้ผู้เสียภาษีคนอื่น ๆ เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ โดยคิดว่ามีการเล่นพรรคเล่นพวกกัน

หน่วยงานตรวจสอบภาษีอากร

ปัญหาของหน่วยงานตรวจสอบภาษีอากรก็คือ การตรวจสอบไม่สามารถทำการตรวจสอบผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากรได้ทั่วถึง, ผลการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ใช้ระยะเวลานานจนเกินไป

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ ผู้บริหารควรที่จะแก้ไขและปรับปรุงงานตรวจสอบดังนี้

- เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างทันเวลา ผู้บริหารควรกำหนดปริมาณการตรวจสอบให้ใกล้เคียงกับกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อจะได้ไม่ต้องทำการตรวจสอบย้อนหลังจำนวนมากเกินไป อันเป็นการลดความเดือดร้อนของผู้เสียภาษี
- การที่ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษี โคมอบหมายให้นักวิชาการสรรพากร ๓ จำนวน ๕ นาย หน่วยงานตรวจสอบนั้น นับว่าเป็นการริเริ่มที่ดี แต่เนื่องจากนักวิชาการสรรพากรนั้นเป็นตำแหน่งที่มีใช้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะมอบหมายงานตรวจสอบที่สามารถพบประเด็นความผิดได้ง่าย, ไม่ต้องอาศัยเทคนิคในการตรวจสอบมากนัก เช่น การตรวจสอบธุรกิจประเภทที่อยู่ในการควบคุมของทางราชการ เช่น ธุรกิจประเภทน้ำมัน หรือ ธุรกิจขนาดเล็กซึ่งไม่ต้องอาศัยความรู้ทางบัญชีมากนัก
- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานตรวจสอบ ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากรควรที่จะจัดให้มีการอบรมและชี้แจงถึงวิธีการตรวจสอบที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพแก่นักวิชาการสรรพากร หากสามารถกระทำโดยอ้อมมีผลทำให้งานตรวจสอบภาษีอากร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- การปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภาษีอากร โดยลักษณะของงานแล้ว เป็นหน่วยงานป้องกันและปราบปรามผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากร โดยเฉพาะ ดังนั้นหน่วยงานนี้จะต้องพยายามปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วที่สุด และในการที่จะปฏิบัติได้รวดเร็วทันนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีอากรที่มีความรู้และความสามารถในการตรวจสอบมากน้อยเพียงไรแล้ว การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ของหน่วยงานสืบสวนประมวลหลักฐาน, หน่วยงานกำหนดรายรับขั้นต่ำ
 าลา หากสามารถเก็บรวบรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมสนับสนุนงาน
 ตรวจสอบภาษีอากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่

ปัญหาทางคานสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ ก็คือปัญหาในการเร่ง
 รัคจัดเก็บภาษีอากรค้าง ตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียง-
 ใหม เป็นหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีจากการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีจากผู้เสียภาษีและ
 จากการประเมินหรือเรียกเก็บจากสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ หรือสำนักงาน
 สรรพากรเขต ๕ ดังนั้นเวลาปฏิบัติราชการส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะปฏิบัติราชการ
 อยู่ในสำนักงานฯ ซึ่งแทบจะไม่มีเวลาพอที่จะออกไปทำการเร่งรัดภาษีอากรค้างได้เต็มที่
 และกำลังเจ้าหน้าที่ที่ทำการติดตามเร่งรัดภาษีอากรค้างที่แท้จริงมีเพียง ๑ คนเท่านั้น ส่วน
 เรื่องพาหนะในการติดตามเร่งรัดภาษีอากรค้างก็มีไม่เพียงพอ

ดังนั้น ในทางแก้ไขหรือปรับปรุงปัญหาในคานนี้ ควรที่จะขออัตรากำลังเพิ่มให้แก่
 สำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ รวมทั้งพาหนะในการติดตาม

ปัญหาทางคานประมวลรัษฎากร

ปัญหาทางคานประมวลรัษฎากรนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการศึกษาในบท
 บัญญัติแห่งกฎหมายภาษีและความสะดวกสบายสภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้นหรือไม่

ในเรื่องของความเหมาะสมนั้นกฎหมายภาษีหรือประมวลรัษฎากร ได้มีการปรับ
 ปรุงแก้ไขกฎหมายภาษีอากรหรือประมวลรัษฎากร เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจและ
 ความเป็นธรรมแล้ว เช่น ได้มีพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๑๑๖) ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๔
 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๕ ได้เปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอากรมหรสพให้เหมาะ
 สมกับสภาวะเศรษฐกิจ, พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๕) ๒๕๒๕
 สาระสำคัญคือพระราชกำหนดฉบับนี้ก็เพื่อปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นธรรม เช่น

การจกเก็บภาษีเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่ไคมาโดยมิไคมุ่งคาหากำไร, เพิ่มคา
 ไรจ่ายและคาคคหยอน, ขยายช่วงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไคมากขึ้น, พระราชกั
 หนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) ๒๕๒๕ สาระสำคัญของพระราชกัหนด
 ฉบับนี้ไคเพื่อปรับปรุงภาษีการค้าและอากรแสตมป์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น, พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่ม
 เติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๒๕) สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ไคคือ ให้อำนาจเจ้า
 หน้าที่สรรพากรเพิ่มขึ้น โดยที่อธิบดีกรมสรรพากรสามารถเปิดเผยถึงรายละเอียดเกี่ยวกับ
 ผู้เสียภาษีอากรได้ เช่น เปิดเผยชื่อของผู้เสียภาษีและจำนวนภาษีอากรที่เสีย, ชื่อผู้ประ
 กอบการค้าที่กำหนดรายรับและจำนวนรายรับที่ถูกกำหนด ตลอดจนชื่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
 และพฤติกรรมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับบทลงโทษในกรณีที่มีไคปฏิบัติ
 ความกฎหมายประมวลรัษฎากรให้เป็นธรรม เช่น การเรียกเก็บเงินเพิ่มกรณีไม่ชำระภาษี
 ภายในกำหนดเดิม กฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ ๒๐ ของเงินภาษี
 อากร ปัจจุบันไคเปลี่ยนแปลงการเรียกเก็บเงินเพิ่มเป็นอัตราร้อยละ ๑๐.๕ คอเคื่อน
 ปรับปรุงเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยจกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากมูลนิธิหรือสมาคม
 เดิม ซึ่งไคยกเว้นให้หมด แต่ในปัจจุบันจะยกเว้นให้แก่มูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศ
 กำหนดให้เป็นองค์การหรือสาธารณกุศลเท่านั้น ส่วนเรื่องภาษีการค้านั้นไคมีการเปลี่ยน
 แปลงและแก้ไขปรับปรุงการยกเว้นภาษีการค้าสำหรับกิจการโรงเรียนราษฎร์, ยกเว้น
 รายรับจากการขายน้ำอืดลมของภคคาคคาร เฉพาะประเภทการค้า ๗ (๗)

คังนั้นผู้เขียนไคมีความคิดเห็นว่ ปัญหาในคานประมวลรัษฎากรที่คังเหลืออยู่คัง
 เป็นเรื่องของการตีความในคัวมกฎหมายมากกว่า ความเหมาะสมของกฎหมายภาษีที่ไค
 อยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การแก้ไขกฎหมายภาษีก็จะต้องพยายามแก้ไขหรือปรับปรุง
 ให้เหมาะสมกับสภาวะการณที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากว่สภาวะการณเปลี่ยนแปลงไป
 กฎหมายภาษีอากรก็ควรจะแก้ไขตามไปค้วย

ความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้เสียหาย

ความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้เสียหาย ย่อมเป็นอุปสรรคหรือปัญหาต่อการจัดเก็บภาษีอากรอย่างแน่นอน ซึ่งจะมีผลทำให้การจัดเก็บภาษีอากรได้น้อยกว่าที่ควรจะได้ และทำให้ผู้เสียหายบางคนเกิดความคิดว่าเจ้าหน้าที่มิได้ให้ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากร

ดังนั้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือปัญหาในการจัดเก็บภาษีอากรในค่านี้นี้ให้หมดไป ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากรควรที่จะต้องศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่แต่ละบุคคล ไม่จำกัดว่าจะ เป็นเจ้าหน้าที่ระดับใดก็ตามกับผู้เสียหายว่ามีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันทางค่านใดบ้าง โดยศึกษาจากผลงานที่ปฏิบัติของแต่ละคนว่าผลงานนั้นเป็นไปอย่างยุติธรรมหรือไม่ หากพบว่าเกิดความไม่ยุติธรรมขึ้น หรือผลงานที่ได้น้อยกว่าที่ควรจะได้ก็ควรจะมีการแก้ไขหรือปรับปรุงโดยโยกย้ายหรือสับเปลี่ยนใหม่บุคคลนั้นระหว่างงานอย่างอื่น ๆ แทนงานที่กำลังปฏิบัติอยู่

ความลับในการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับอากรมหรสพรั่วไหล

ความลับในการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับอากรมหรสพรั่วไหลนั้น ย่อมเป็นอุปสรรคหรือปัญหาต่อการจัดเก็บภาษีอากร เพราะเมื่อความลับในการตรวจสอบฯ รั่วไหล ทำให้การปราบปรามการหลีกเลี่ยงอากรมหรสพไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ต้องทำการศึกษาและหาวิธีป้องกันเพื่อมิให้ผู้เสียหายอากรมหรสพฯ จะมีการตรวจสอบเมื่อใดและเวลาใด

ในการป้องกันมิให้ความลับในการตรวจสอบฯ รั่วไหล ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ต้องทำการศึกษาถึงขั้นตอนในการที่จะดำเนินการอนุมัติให้ออกไปทำการตรวจสอบฯ ว่าขั้นตอนใดบ้างที่อาจจะทำให้เกิดการรั่วไหลได้

โดยปกติแล้วการที่จะออกคำสั่งอนุมัติให้ไปตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับอากรมหรสพนั้น เจ้าหน้าที่หน่วยงานคลังอากรแสตมป์และอากรมหรสพจะเป็นผู้ทำเรื่อง เสนอผ่านไปยังผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดฝ่ายทั่วไป เพื่อเสนอสรรพากรจังหวัดออกคำสั่งอนุมัติให้ออกไปทำการตรวจสอบฯ แล้วจึงนำคำสั่งนั้นมาให้เจ้าหน้าที่ที่จะออกไปทำการตรวจสอบฯ รับทราบคำสั่งเพื่อออกไปทำการตรวจสอบฯ

ขั้นตอนที่ความลับในการตรวจสอบจะรั่วไหลอาจจะเกิดได้ใน ๒ ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก ในการทำเรื่องเสนอเพื่อขออนุมัติออกไปทำการตรวจสอบ จะมีผู้เกี่ยวข้องคือเจ้าหน้าที่หน่วยงานคลังอากาศแสดมป์, เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด และผู้ช่วยสรรพากรจังหวัด

ขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่ที่จะออกไปทำการตรวจสอบรับรู้อคำสั่ง ผู้ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้ก็คือ เจ้าหน้าที่ที่จะออกไปทำการตรวจสอบฯ นั้นเอง

ในการศึกษาว่าความลับจะรั่วไหลในขั้นตอนใดนั้น ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากรควรจะใช้วิธีการดังนี้

- เปลี่ยนเจ้าหน้าที่ที่จะออกไปตรวจสอบฯ แล้วเปรียบเทียบว่าผลงานในการตรวจสอบเป็นอย่างไร

- เปลี่ยนแปลงการทำเรื่องโดยให้ผู้ช่วยสรรพากรฝ่ายทั่วไปเป็นผู้ทำเรื่องเสนอโดยตรง แล้วนำผลงานมาเปรียบเทียบกับผลงานที่ให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานคลังอากาศ-แสดมป์ และอากรมหรสพ เป็นผู้ทำเรื่องเสนอ

- เปลี่ยนแปลงวิธีการเซ็นรับทราบคำสั่ง โดยให้หัวหน้าสายตรวจเป็นผู้รับรู้อคำสั่งเพียงผู้เดียว และให้หัวหน้าสายออกคำสั่งเป็นวาจาจากผู้ร่วมปฏิบัติงาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับผลงานที่เคยปฏิบัติตามวิธีเดิมว่า มีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

เมื่อผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ได้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือได้กระทำทั้งหมดพร้อมกันไปในคราวเดียวกันแล้ว ย่อมทำให้ทราบได้ว่าความลับในการตรวจสอบรั่วไหลนั้น เกิดจากขั้นตอนใด และเกิดจากบุคคลใด เช่นเมื่อทราบว่าความลับรั่วไหลเกิดจากเจ้าหน้าที่จากคลังอากาศแสดมป์และอากรมหรสพ ก็ทำการเปลี่ยนแปลงโดยการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ มาเป็นเจ้าหน้าที่คลังอากาศแสดมป์และอากรมหรสพแทน

นอกจากข้อเสนอแนะตามที่กล่าวมาแล้ว เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรจะมีการแก้ไขและปรับปรุงเพิ่มดังนี้

ควยทองที่ภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่เป็นย่านการค้า และชุมนุมชนอันเป็นแหล่งพาณิชย์ที่อยูอย่างหนาแน่นและกว้างขวาง การบริหารงานจักเก็บภาษีอากรในปีที่ผ่านมา ๆ มา จึงมีอุปสรรคและยากต่อการควบคุมให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพราะขาดการสำรวจข้อมูลตามแหล่งต่าง ๆ ให้ทั่วถึงและเป็นประจำ, ขาดการติดตามความเคลื่อนไหวของธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ และที่กำดั่งเจริญเติบโต เป็นเหตุให้มีการรั่วไหลและการหลีกเลี่ยงภาษีอากร จึงเห็นควรกำหนดเขตพื้นที่ความรับผิดชอบเพื่อกระจายความรับผิดชอบให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง และเป็นการประสานงานอันเป็นผลต่อเนื่องจากการสำรวจแหล่งภาษีและสำรวจรายได้ของผู้เสียในย่านการค้าชุมนุม ให้บรรลุผลตามเป้าหมายและก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารงานจักเก็บภาษีอากร ซึ่งได้ดำเนินการไปบางส่วนแล้ว

วิธีการกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ในการแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ ปัจจุบันถือเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย

๑. ขอบเขตความกว้างของพื้นที่ (อาศัยถนนสายต่างๆ เป็นเครื่องชี้บอกความกว้างของพื้นที่)

๒. แหล่งภาษีอากรของเขตพื้นที่นั้นมีมากน้อยเพียงไร

๓. อัตราค่าดั่งของเจ้าหน้าที่ที่รองรับนิคมรอบในแต่ละพื้นที่

เช่น ในกรณีในพื้นที่นั้นแหล่งภาษีอยู่รวมกันอย่างหนาแน่น ก็ควรที่จะกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ให้มีพื้นที่รับผิดชอบน้อยกว่าพื้นที่ที่มีแหล่งภาษีอยู่กระจัดกระจาย ในเรื่องขออัตราค่าดั่งเจ้าหน้าที่ หากเป็นพื้นที่ที่รองรับนิคมกว้างขวางก็ควรจะใช้อัตราค่าดั่งมากกว่าพื้นที่รับผิดชอบที่มีพื้นที่ที่รองรับนิคมน้อยกว่า

การกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้กำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบออกเป็น ๔ พื้นที่ด้วยกัน เพื่อกระจายความรับผิดชอบให้ครอบคลุมแหล่งภาษีอย่างทั่วถึง ในแต่ละเขตพื้นที่จะมีบริเวณที่รองรับนิคมในการปฏิบัติงานมากน้อย ขึ้นอยู่

กับปัจจัยทั้ง ๓ ประการ ในการใช้ชื่อพื้นที่เขตในแต่ละพื้นที่ที่จะใช้ชื่อว่า พื้นที่ ๑, พื้นที่ ๒, พื้นที่ ๓..... พื้นที่ ๔ โดยจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่สรรพากรระดับ ๔-๕ เป็นหัวหน้าหน่วยงานในแต่ละพื้นที่ โดยมีเจ้าหน้าที่สรรพากรระดับ ๒-๓ ประมาณ ๒-๓ คน เป็นผู้ช่วยการปฏิบัติงาน

หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละพื้นที่

- สอดส่องดูพฤติกรรมและแนวโน้มของกิจการค้า ว่าสภาพการค้าของผู้มีเงินได้ และผู้ประกอบการค้าว่าเป็นอย่างไร
- แนะนำและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีอากร
- ควบคุมตรวจตราและดำเนินการในงานสรรพากรในเขตพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน พร้อมทั้งตรวจสอบวิเคราะห์ดูว่าได้มีการยื่นรายการเสียภาษีไว้ครบถ้วนหรือไม่ และเหมาะสมกับกิจการที่ประกอบการหรือไม่เพียงใด หรือไม่โดยยื่นรายการเสียภาษีเลยตลอดจนสอดส่องผู้ประกอบการที่ต้องจดทะเบียนการค้าว่าได้จดทะเบียนการค้า ความสมบูรณ์แห่งประมวลรัษฎากรแล้วหรือไม่
- สืบเสาะหาแหล่งภาษีอากรใหม่ ๆ ในเขตพื้นที่ตน รวมทั้งรวบรวมสถิติข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกิจการค้าลักษณะเดียวกัน อันจะเป็นการขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำของผู้เสียภาษีอากร
- จัดทำแผนผังพื้นที่พร้อมทั้งทะเบียนประวัติเป็นรายตัว อันแสดงถึงอาชีพ ลักษณะกิจการ หรือสถิติอื่น ๆ ของผู้ประกอบการค้าและผู้มีเงินได้ เพื่อสะดวกต่อการควบคุม
- เมื่อมีอุปสรรคหรือปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้ผู้รับผิดชอบรายงานผู้บังคับบัญชาทราบในเวลาอันสมควรที่พึงปฏิบัติ เพื่อขอคำแนะนำในการแก้ไขอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้น

การควบคุมการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่

ควรที่จะมีการควบคุมการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และ
ขจัดอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ควรที่จะมอบหมายให้ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดฝ่ายทั่วไป และ
ผู้ช่วยสรรพากรฝ่ายวิเคราะห์และตรวจสอบ เป็นผู้ควบคุมและแนะนำการปฏิบัติงานให้เป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดฝ่ายทั่วไปควบคุมเขตพื้นที่ ๑ ถึงเขตพื้นที่
๔ และผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดฝ่ายวิเคราะห์และตรวจสอบควบคุมฯ เขตพื้นที่ ๕ ถึงเขตพื้นที่
๘

อนึ่ง การกำหนดแบ่งพื้นที่เขตรับผิดชอบเป็นพื้นที่ต่าง ๆ ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษี
อากร ควรถือเป็นนโยบายหลักอันสำคัญ ในอันที่จะบริหารการจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์เพื่อสนองนโยบายของกรมสรรพากรตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเฉพาะ
ในเรื่องการจัดเก็บภาษีอากร จะต้องให้สอดคล้องตามประมาณการจัดเก็บภาษีอากร

การมอบหมายงานให้แก่เจ้าหน้าที่

ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ควรที่จะทำการศึกษาถึงเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่
นั้นว่าเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติอยู่หรือไม่ การมอบหมายงานให้แก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติไม่เหมาะสม
กับงานที่ปฏิบัตินั้น ย่อมก่อให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้

ในการมอบหมายงานให้แก่เจ้าหน้าที่นั้น ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากรจำเป็นต้อง
ศึกษาถึงลักษณะของงานที่ต้องปฏิบัติว่ามีลักษณะ เป็นอย่างไร คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ที่จะ
ปฏิบัติจะต้องมีคุณสมบัติเช่นไร เช่น งานกำหนดรายรับขั้นต่ำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะของงานกำหนดรายรับขั้นต่ำ

เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับสภาพของธุรกิจอย่างกว้างขวาง สามารถรู้
ถึงแหล่งที่มาของรายได้, จำนวนรายได้ที่ได้มาจากการประกอบกิจการว่าเป็นอย่างไร,
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร, ค่าความนิยมของธุรกิจในแต่ละประเภทกิจการ,
สามารถวิเคราะห์ถึงสถานะเศรษฐกิจในขณะนั้นได้, มีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากร เป็น

อย่างดี และต้องเป็นบุคคลที่มีไหวพริบดี ฉลาด รู้ทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ประกอบการค้า

คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติงาน

- ๑. ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในประมวลรัษฎากร เป็นอย่างดี
- ๒. ต้องรู้ถึงสภาพธุรกิจในแต่ละประเภทการค้าเป็นอย่างดี
- ๓. ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- ๔. ต้องซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และให้ความเป็นธรรมในการกำหนดรายรับแก่ผู้ประกอบการค้าทุกคน

การให้มาตรการทางกฎหมาย

เนื่องจากกระทรวงการคลังได้ออกแถลงการณ์เปิดโอกาสให้ผู้เสียภาษีอากรไว้ไม่ครบถ้วนตั้งแต่คน นำภาษีที่ตนเสียไว้ไม่ครบถ้วนมาเสียภาษีให้ถูกต้องภายในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๒๕ โดยจะได้รับการยกเว้นโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่ง

ดังนั้นในการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีอากร หลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาตามแถลงการณ์ของกระทรวงการคลังแล้ว ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ควรจะต้องให้มาตรการทางกฎหมายอย่างเต็มที่ เพื่อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

การให้รางวัลแก่ผู้ที่สามารถชี้ช่องทางในการปราบปรามผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากร

เคมีนั้น กรมสรรพากรได้มีระเบียบว่าด้วยการให้รางวัลแก่ผู้ที่สามารถชี้ช่องทางในการปราบปรามผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากร แต่ปัจจุบันนี้ได้ยกเลิกไปแล้ว ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ระเบียบดังกล่าวควรที่จะได้มีการหยิบยกขึ้นมาเพื่อพิจารณาใช้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการจูงใจให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปราบปรามผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากร และจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษีอากร

การเปลี่ยนแปลงแบบแสดงรายการเสียภาษี

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแบบแสดงรายการเสียภาษีเกิดขึ้น ผู้บริหารงานจัดเก็บภาษีอากรควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีรับรู้อีกพร้อมกับมีการสาธิตวิธีการกรอกแบบแสดงรายการที่ถูกต้องให้แก่ผู้เสียภาษี ซึ่งอาจจะขอความร่วมมือไปยังสถานีโทรทัศน์, สถานีวิทยุ และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เสียภาษีสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

ลักษณะของการจัดเก็บภาษีซ้ำสองจากผู้เสียภาษี

การที่กฎหมายประมวลรัษฎากรได้กำหนดไว้ว่า ผู้มีเงินได้จากเงินปันผลไม่ว่าจะรับจากบริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ หรือจากบริษัทที่ไม่มีจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ จะต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ซึ่งเงินได้จากเงินปันผลนั้นได้เสียภาษีเงินได้มาแล้ว และยังต้องนำเงินได้จากเงินปันผลนั้นมาเสียภาษีเงินได้ในแบบแสดงรายการเสียภาษีอีกครั้งหนึ่ง หรือกรณีที่ผู้ประกอบการค้าของเสียภาษีจากการนำวัตถุดิบเข้ามา แล้วต้องเสียภาษีการค้าสำหรับสินค้าสำเร็จรูปที่ขายได้อีก

กรณีทั้งสองที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นลักษณะของการจัดเก็บภาษีซ้ำสองจากผู้เสียภาษี ดังนั้นรัฐควรที่จะมีการแก้ไขประมวลรัษฎากรเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี โดยรัฐอาจจะกำหนดให้ผู้เสียภาษีที่มีเงินได้จากเงินปันผลเมื่อถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายแล้ว มีสิทธิที่จะเลือกนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีโดยวิธีการเครดิตภาษี หรือไม่ก็นำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีอีกครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับเงินได้ประเภทดอกเบี้ยเงินฝาก สำหรับกรณีผู้ประกอบการค้าเมื่อนำวัตถุดิบเข้ามาแล้วต้องเสียภาษีซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เมื่อขายสินค้าสำเร็จรูปนั้นไป รัฐก็ควรที่จะมีการลดอัตราภาษีหรือยกเว้นไม่ต้องเก็บภาษีสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามา ก็จะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี

การที่รัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้ทั่วถึง

การที่รัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้ทั่วถึง โดยเฉพาะไม่สามารถจัดเก็บจากผู้ที่มีอิทธิพลที่สามารถหลีกเลี่ยงภาษีได้ ทำให้ผู้อื่นพยายามหลีกเลี่ยง และไม่เต็มใจที่จะเสียภาษีให้แก่รัฐ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่สำคัญมาก และเป็นเหตุที่ทำให้พูดกันทั่วไปว่า การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐยังรั่วไหล ดังนั้นหากรัฐต้องการมีรายได้สูงจากการจัดเก็บภาษี รัฐต้องกล้าจัดเก็บภาษีจากผู้มีอิทธิพลทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ได้โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มอัตราภาษีให้สูงขึ้นด้วย

สรุป

ลักษณะการจึกเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากรนั้นแตกต่างจากกรมอื่น ตรงที่มีหน้าที่ดูแลให้ประชาชนปฏิบัติหน้าที่เสียภาษีอากรซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของประชาชนที่พึงมีต่อรัฐ เมื่อมีรายได้ แต่ผู้เสียภาษีจำนวนหนึ่งจะไม่พยายามให้ความร่วมมือเพราะไม่เล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเสียภาษีโดยตรง ดังนั้น การทำงานของกรมสรรพากรจึงมีปัญหาเรื่องลักษณะงานดังกล่าว ทำให้ยากเป็นเบื้องต้น และการหาวิธีจึกเก็บภาษีอากรจากผู้เสียภาษีที่พยายามจะหลีกเลี่ยงภาษีอากรจึงทำให้เป็นเรื่องยากยิ่งขึ้นต่อการจึกเก็บภาษีอากร

ดังนั้น การจึกเก็บภาษีอากรจะมีประสิทธิภาพที่ดีไ้เช่นนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ

๑. จะต้องมีการบริหารงานจึกเก็บภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพสูง
๒. จะต้องมีกฎหมายภาษีที่ดี
๓. ผู้เสียจะต้องให้ความร่วมมือในการเสียด้วยความสมัครใจ

จากการศึกษาถึงปัญหาในด้านกรจึกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอมืองเชียงใหม่ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ ยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นหากจะแก้ไของค์ประกอบทั้งสามแล้ว ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าควรจะเริ่มค้นแก้ไขปัญหาทางด้านกรบริหารงานจึกเก็บภาษีอากรเป็นอันดับแรก และสามารถกระทำได้ในระยะเวลาอันสั้น โดยทำการแก้ไขปรับปรุงทางด้านความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ส่วนปัญหาทางด้านประมวลรัษฎากรนั้น ถึงแม้ว่าจะสามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาด้านที่ตาม ก็เป็นเรื่องที่รัฐบาลควรจะเป็นฝ่ายแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น ๆ และปัญหาที่สำคัญที่สุดก็คือปัญหาทางด้านผู้เสียภาษีอากร ซึ่งปัญหานี้ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อทำให้ผู้เสียภาษีอากรให้ความร่วมมือในการเสียด้วยสมัครใจ ซึ่งต้องอาศัยหน่วยงานหลายฝ่ายช่วยกัน เพื่อกระทำให้ผู้เสียภาษีอากรด้วยสมัครใจ